

**Освітня програма
Харківського ліцею №141 Харківської міської ради Харківської області**

**Загальні положення освітньої програми
Харківського ліцею №141 Харківської міської ради Харківської області
ІІІ ступеня**

Освітня програма Харківського ліцею №141 (далі ХЛ №141) ІІІ ступеня (профільна середня освіта) розроблена на виконання Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти» та складена на підставі наказів Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 №408 «Про затвердження типової освітньої програми закладів світи загальної середньої освіти ІІІ ступеня» (в редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 28.11.2019 № 1493 «Про внесення змін до типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти ІІІ ступеня»), від 31.03.2020 №464 «Про внесення змін до типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти ІІІ ступеня».

Освітня програма профільної середньої освіти (далі - освітня програма) окреслює рекомендовані підходи до планування й організації закладом освіти єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти.

Освітня програма визначає:

- загальний обсяг навчального навантаження, орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки окремих предметів, фахультативів, курсів за вибором тощо, зокрема їх інтеграції, а також логічної послідовності їх вивчення які подані в рамках навчальних планів (додаток 1, додаток 2, складений відповідно таблиці 2,3 Типової освітньої програми в редакції наказу МОН України від 28.11.2019 № 1493);
- очікувані результати навчання учнів подані в рамках навчальних програм (додаток 3, складений відповідно таблиці 4 Типової освітньої програми в редакції наказу МОН України від 28.11.2019 № 1493), пропонований зміст окремих предметів, які мають гриф «Затверджено Міністерством освіти і науки України» і розміщені на офіційному веб-сайті МОН України);
- рекомендовані форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;
- вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією Освітньою програмою.

Освітня програма Харківського ліцею №141(далі ХЛ№141), сформована на основі Типової освітньої програми та схвалена педагогічною радою ХЛ№141. Освітня програма ХЛ№141 та перелік освітніх компонентів, що передбачені відповідною освітньою програмою, оприлюднені на веб-сайті ХЛ№141.

Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін. Загальний обсяг навчального навантаження здобувачів профільної середньої освіти для 10-11-х класів складає 2660 годин/навчальний рік: для 10-го класу – 1330 годин/навчальний рік, для 11-х класів – 1330 годин/навчальний рік.

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслюється у річному навчальному плані ХЛ №141 III ступеня.

Річний навчальний план для 10-А класу ХЛ №141 розроблено відповідно до Державного стандарту, з метою його впровадження в частині повної загальної середньої освіти з 1 вересня 2021 року. Освітня програма містить навчальний план, де зазначено: загальний обсяг навчального навантаження та тижневі години на вивчення базових предметів, вибірково-обов'язкових предметів, профільних предметів, а також передбачає години на курси за вибором, фахультативи, індивідуальні та групові заняття тощо.

ХЛ №141 для складання власного річного навчального плану буде використовувати другий варіант організації освітнього процесу.

Другий варіант (додаток 1, додаток 2 відповідно таблиці 2 Типової освітньої програми в редакції наказу МОН України від 28.11.2019 № 1493) містить перелік базових предметів, який включає окремі предмети математично-природничого циклу.

До базових предметів належать: «Українська мова», «Українська література», «Зарубіжна література», «Іноземна мова», «Історія України», «Всесвітня історія», «Громадянська освіта», вивчення окремих природничих дисциплін: «Фізика», «Біологія і екологія», «Хімія», «Географія», «Фізична культура», «Захист України». До профільних предметів в 10-А класі віднесено іноземну мову (англійську), 10-Б класі віднесено математику: алгебра і початки аналізу та геометрія.

Згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 26 лютого 2020 року № 143 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України» внесено зміни до Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 назва навчального предмета «Захист Вітчизни» змінено на «Захист України». У зв'язку з цим відповідні зміни внесено до типової освітньої програми закладу загальної середньої освіти III ступеня, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 20 квітня 2018 року № 408 (згідно з наказом Міністерства освіти і науки України від 31 березня 2020 року №464).

За модульним принципом буде реалізовано зміст базового предмета «Біологія і екологія». Розподіл годин між модулями біології і екології здійснюватиметься відповідно до навчальних програм.

Реалізація змісту освіти, визначеного Державним стандартом, також забезпечується вибірково-обов'язковими предметами («Інформатика», «Технології», «Мистецтво», «Фінансова грамотність. Фінанси. Що? Чому? Як?»), що будуть вивчатися на рівні стандарту. Із запропонованого переліку учні обрали два предмети – «Інформатика» та «Фінансова грамотність. Фінанси. Що? Чому? Як?», які будуть вивчатися одночасно в 10-х і в подальшому в 11-х класах (години, передбачені на вибірково-обов'язкові предмети, будуть ділитися між двома обраними предметами: «Інформатика» (по 1,5 години на тиждень), «Фінансова грамотність. Фінанси. Що? Чому? Як?» (по 1,5 години на тиждень). Доцільність вибору зумовлена потребою навчити учнів практичним аспектам фінансового планування та відповідальній поведінці споживача фінансових послуг, надати учням

необхідну підтримку для вироблення свідомої лінії поводження при запозиченні та заощадженні коштів.

Частину навчальних годин навчального плану призначено для забезпечення профільного спрямування навчання в старшій школі.

Ураховуючи потреби учнів, побажання батьків, фахову підготовку педагогічних кадрів, матеріальну базу кабінетів, у старшій школі профіль навчання організовується таким чином: у 10-А за філологічним напрямом, профіль іноземна філологія, у 10-Б класі за природничо-математичним напрямом, математичний профіль.

Зміст профілю навчання реалізується системою окремих предметів і курсів:

- базові та вибірково-обов'язкові предмети, що вивчаються на рівні стандарту;
- профільні предмети (їх перелік з кількістю тижневих годин подано в додатку 3), що вивчаються на профільному рівні;
- курси за вибором, до яких належать спеціальні і факультативні курси.

У процесі складання власного річного навчального плану адміністрацією ХЛ№141 буде враховано, що:

профіль навчання передбачає можливість вивчення профільних предметів, які вивчаються на профільному рівні – математика (алгебра і початки аналізу, геометрія);

кількість тижневих годин для вивчення профільних предметів складається з кількості годин, відведеніх річним навчальним планом закладу загальної середньої освіти на вивчення відповідних базових предметів, і кількості годин, передбачених на профільні предмети;

залишок навчальних годин, передбачених на вивчення профільних предметів, заклад загальної середньої освіти може використовувати для збільшення кількості годин на вивчення базових предметів та для вивчення спеціальних і факультативних курсів.

Курси за вибором разом із профільними предметами відображають специфіку математичного профілю (10-Б) та профілю іноземної філології (10-А) і визначають його сутність. Вони призначені для доповнення, поглиблення змісту окремих розділів профільних і непрофільних предметів, містять додаткові споріднені розділи, що не включені до навчальних програм, які знайомлять учнів із галузями знань, не представлених у змісті окремих предметів, але орієнтованими на комплекс можливих професій у руслі обраного профілю навчання, а саме:

- 10-А клас (профіль іноземна філологія) - з метою розширення лінгвістичного діапазону учнів, який дає їм можливість вільно спілкуватись у типових ситуаціях іншомовної комунікативної взаємодії введено курс за вибором «Іноземна мова у професійному самовизначенні» (1 година на тиждень) та факультатив «Ключ до успіху» (1 година на тиждень).
- 10-Б клас (математичний профіль) - з метою підготовки учнів до зовнішнього незалежного оцінювання та вступу до вищих навчальних закладів введено факультатив «Готуємося до ЗНО» (1 година на тиждень).

Курси за вибором реалізуються за рахунок додаткових годин, передбачених у додатках 1,2.

Факультативні курси є засобом задоволення пізнавальних інтересів та освітніх потреб учнів у галузях, які загалом не пов'язані з обраним профілем навчання. Факультативні курси реалізуються за рахунок додаткових годин, передбачених планом у додатку 1,2.

У зв'язку з тим, що ХЛ № 141 входить до мережі «Шкіл сприяння здоров'ю», формування навичок здорового способу життя та безпечної поведінки здійснюється в рамках предмета «Фізична культура» та за рахунок гурткових занять.

При складанні річного навчального плану ХЛ № 141 може збільшувати кількість годин на вивчення базових або профільних предметів за рахунок додаткових годин: у 10-А класі (профіль іноземна філологія) збільшено кількість годин на вивчення предметів: «Історія України» (на 0,5 години на тиждень), «Математика (алгебра і початки аналізу та геометрія)» на 1,5 години на тиждень, викладання буде здіснюватися за державною програмою рівня стандарту, модифікованою за погодженням методичної ради Харківського ліцею № 141.

На початку 2021/2022 навчального року ХЛ № 141 організовує проведення в 10-х класах вхідного оцінювання учнів з метою діагностування рівня їх навчальних досягнень за попередній рік та планування подальшої роботи із систематизації, узагальнення та закріплення навчального матеріалу, що вивчався дистанційно.

Очікувані результати навчання здобувачів освіти. Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель/вчителька у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
1	Спілкування державною мовою	<p>Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невнормованих іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас.</p> <p>Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань.</p> <p>Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем.</p>
2	Спілкування іноземними мовами	<p>Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань;</p>

		<p>використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб.</p> <p>Ставлення: критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою.</p> <p>Навчальні ресурси: підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.</p>
3	Математична компетентність	<p>Уміння: оперувати текстовою та чисельною інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколошньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях.</p> <p>Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів.</p> <p>Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації.</p>
4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	<p>Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища й процеси; послуговуватися технологічними пристроями.</p> <p>Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. Усвідомлення ролі наукових ідей у сучасних інформаційних технологіях</p> <p>Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу.</p>
5	Інформаційно-цифрова компетентність	<p>Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень.</p> <p>Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних</p>

		<p>задач.</p> <p>Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів.</p>
6	Уміння вчитися впродовж життя	<p>Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість.</p> <p>Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності.</p> <p>Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії.</p>
7	Ініціативність і підприємливість	<p>Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання.</p> <p>Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це їй особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі).</p>
8	Соціальна і громадянська компетентності	<p>Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані.</p> <p>Ставлення: щадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання соціального змісту.</p>
9	Обізнаність і самовираження у сфері культури	<p>Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та</p>

		<p>дотримуючись етики спілкування й взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо).</p> <p>Ставлення: культурна ізjem предметні iя, повага до культурного розмаїття в глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства.</p> <p>Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва.</p>
10	Екологічна грамотність і здорове життя	<p>Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання.</p> <p>Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку окремого предмета та екології на основі різних даних; щадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо.</p> <p>Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя.</p>

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх окремих предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й стабільний розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях.

Наскрізні лінії є засобом інтеграції ключових і загально предметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; їх необхідно враховувати при формуванні шкільного середовища.

Наскрізні лінії є соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Навчання за наскрізними лініями буде реалізовуватись насамперед через:

- ✓ організацію освітнього середовища — зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;
- ✓ окремі предмети — виходячи із наскрізних тем при вивчені предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласові та загальношкільні проекти. Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки

тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою;

- ✓ предмети за вибором;
- ✓ роботу в проектах;
- ✓ позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
Екологічна безпека й сталій розвиток	Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколошнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколошнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі.
Громадянська відповідальність	<p>Сприятиме формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності й думок.</p> <p>Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — бути націленним на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посідючості й чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.</p>
Здоров'я і безпека	<p>Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище.</p> <p>Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблемах, пов'язаних із ризиками для життя і здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій.</p>
Підприємливість і фінансова грамотність	<p>Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо).</p> <p>Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.</p>

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості створювати умови для самостійного виведення нового знання, перевірці його на практиці і встановлення причинно-наслідкових зв'язків шляхом створення

проблемних ситуацій, організації спостережень, дослідів та інших видів діяльності.

Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття профільної середньої освіти. Профільна середня освіта здобувається, як правило, після здобуття базової середньої освіти. Діти, які здобули базову середню освіту на 1 вересня 2021 року розпочинають здобуття профільної середньої освіти цього ж навчального року.

Для забезпечення права на здобуття повної загальної середньої освіти дітей з особливими потребами (при наявності відповідних категорій) в ХЛ№141 може бути організована індивідуальна (екстернатна, сімейна (домашня)), педагогічний патронаж, дуальна, дистанційна форми навчання. Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття профільної середньої освіти за інших умов.

Перелік освітніх галузей. Типову освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

- мови і літератури;
- суспільствознавство;
- мистецтво;
- математика;
- природознавство;
- інформатика;
- здоров'я і фізична культура.

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

Рекомендовані форми організації освітнього процесу. Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;
- перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- корекції основних компетентностей;
- комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути різні типи уроків, практичні заняття, семінари, конференції, заліки, співбесіди, іж пре (дослідницькі, мистецькі, інформаційні), сюжетно-рольові ігри, віртуальні подорожі, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемні уроки, відео-уроки, прес-конференції, ділові ігри, уроки з дистанційною формою навчання тощо.

Засвоєння нового матеріалу можна проводити на лекції, конференції, екскурсії і т. д. Для конференції, дискусії вчителем або учнями визначаються теми доповідей учнів, основні напрями самостійної роботи. На навчальній екскурсії учні отримують знання, знайомлячись із експонатами в музеї, з роботою механізмів на підприємстві, спостерігаючи за різноманітними процесами, що відбуваються у природі. Консультації проводяться з учнями, які не були присутні на попередніх уроках або не зрозуміли, не засвоїли зміст окремих предметів. Розвиток і корекцію основних компетентностей можна, крім уроку відповідного типу, проводити на семінарі, заключній конференції, екскурсії тощо. Семінар як форма організації об'єднує бесіду та дискусію учнів. Заключна конференція може будуватися як у формі дискусії, так й у формі диспуту, на якому обговорюються полярні точки зору. Учитель або учні підбивають підсумки обговорення й формулюють висновки.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку проводяться навчально-практичні заняття. Ця форма організації поєднує виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності. Досягнуті компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях і заняттях практикуму. Практичне заняття – це така форма організації, у якій учням надається можливість застосовувати отримані ними знання у практичній діяльності. Експериментальні завдання, передбачені змістом окремих предметів, виконуються на заняттях із практикуму (виконання експериментально-практичних робіт). Оглядова конференція (для 10-х класів) повинна передбачати обговорення ключових положень вивченого матеріалу, учнем розкриваються нові узагальнюючі підходи до його аналізу.

Оглядова конференція може бути комплексною, тобто реалізувати міжпредметні зв'язки в узагальненні й систематизації навчального матеріалу.

Оглядова екскурсія припускає цілеспрямоване ознайомлення учнів з об'єктами та спостереження процесів з метою відновити та систематизувати раніше отримані знання.

Учням, які готуються здавати заліки або іспити можливе проведення оглядових консультацій, які виконують коригувальну функцію, допомагаючи учням зорієнтуватися у змісті окремих предметів.

Консультація будується за принципом питань і відповідей.

Перевірка та /або оцінювання досягнення компетентностей крім уроку може здійснюватися у формі заліку, співбесіди, контрольного навчально-практичного заняття.

Залік як форма організації проводиться для перевірки якості засвоєння учнями змісту предметів, досягнення компетентностей. Ця форма організації як правило може застосовуватися у класах для здобувачів профільної освіти.

Співбесіда, як і залік, тільки у формі індивідуальної бесіди, проводиться з метою з'ясувати рівень досягнення компетентностей.

Функцію перевірки та /або оцінювання досягнення компетентностей виконує навчально-практичне заняття. Учні одержують конкретні завдання, з виконання яких звітують перед учителем.

Практичні заняття та заняття практикуму також можуть будуватися з метою реалізації контрольних функцій освітнього процесу. На цих заняттях учні самостійно виготовляють вироби, проводять виміри та звітують за виконану роботу.

Можливо проводити заняття в малих групах, бригадах і ланках (у тому числі робота учнів у парах змінного складу) за умови, що окремі учні виконують роботу бригадирів, консультантів, тобто тих, хто навчає малу групу.

Екскурсії в першу чергу покликані показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивчені змісту окремих предметів (можливо поєднувати зі збором учнями по ходу екскурсії матеріалу для виконання визначених завдань).

Учні можуть самостійно знімати та монтувати відеофільми (під час відео-уроку) за умови самостійного розроблення сюжету фільму, підбору матеріалу, виконують самостійно розподілені ролі та аналізують виконану роботу.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи одночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Оцінювання результатів навчання здобувачів освіти здійснюється відповідно Критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти, затверджених наказом МОН України від 13.04.2011 №329 (зареєстровано в Міністерстві юстиції України 11.05.2011 за № 566/19304) та орієнтовних вимог оцінювання навчальних досягнень учнів із базових дисциплін у системі загальної середньої освіти, затверджених наказом МОН України від 25.08.2013 №1222.

Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти.

Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності;
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;
- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;
- якість проведення навчальних занять;
- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

- оновлення методичної бази освітньої діяльності;
- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу загальної середньої освіти;

-створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

Освітня програма ХЛ №141 передбачає досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом базової і повної загальної середньої освіти.

Окрім освітніх компонентів для вільного вибору учнів, які є обов'язковими, за рішенням ХЛ№141 вона може містити інші компоненти, зокрема корекційно-розвитковий складник для осіб з особливими освітніми потребами.

На основі освітньої програми ХЛ№141 складає та затверджує річний навчальний план, що конкретизує організацію освітнього процесу.

Директор Харківського ліцею №141
Харківської міської ради
Харківської області

R.M.KRAVCHENKO

Додаток 1
до освітньої програми ХЛ№141
 (таблиця 2 до Типової освітньої програми
 наказу МОН України від 20.04.2018 №408, в
 редакції наказу від 28.11.2019 № 1493 «Про
 внесення змін до типової освітньої програми
 закладів загальної середньої освіти III ступеня»)

Навчальний план

Харківського ліцею №141 Харківської міської ради Харківської області
для 10-А класу з українською мовою навчання,
філологічний напрям, профіль іноземна філологія

Предмети	Кількість годин на тиждень у класі
	10-А
Базові предмети	
Українська мова	2
Українська література	2
Зарубіжна література	1
Історія України	1,5+0,5
Всесвітня історія	1
Громадянська освіта	2
Математика	3+1,5
Біологія і екологія	2
Географія	1,5
Фізика	3
Хімія	1,5
Фізична культура*	3
Захист України	1,5
Профільні предмети:	
Іноземна мова (англійська)	5
Вибірково-обов'язкові предмети (Інформатика, Фінансова грамотність. Фінанси. Що? Чому? Як?)	3 (1,5+1,5)
Разом	36
Додаткові години на профільні предмети, окрім базові предмети, спеціальні курси, факультативні курси та індивідуальні заняття	2
Варіативна складова. Входить в ГДНН	
Іноземна мова у професійному самовизначенні (курс за вибором)	1
Варіативна складова. Не входить в ГДНН	
Ключ до успіху (факультатив)	1
Індивідуальні та групові заняття, консультації (українська мова)	1
Границно допустиме тижневе навантаження на учня	33
Всього фінансиється (без урахування поділу класу на групи)	38

*Години фізичної культури не входять до границно допустимого тижневого навантаження на учня.

Директор Харківського ліцею №141
 Харківської міської ради
 Харківської області

R.M.KRAVCHENKO

Додаток 2
 до освітньої програми ХЛ №141
 (таблиця 2 до Типової освітньої
 програми наказу МОН України від
 20.04.2018 №408, в редакції наказу від
 28.11.2019 № 1493 «Про внесення змін
 до типової освітньої програми закладів
 загальної середньої освіти III ступеня»)

Навчальний план

Харківського ліцею №141 Харківської міської ради Харківської області
для 10-Б класу з українською мовою навчання,
природничо – математичний напрям, математичний профіль

Предмети	Кількість годин на тиждень у класі
	10-Б
Базові предмети	
Українська мова	2
Українська література	2
Зарубіжна література	1
Історія України	1,5
Всесвітня історія	1
Іноземна мова (англійська)	2
Громадянська освіта	2
Біологія і екологія	2
Географія	1,5
Фізика	3
Хімія	1,5
Фізична культура*	3
Захист України	1,5
Профільні предмети:	
Алгебра і початки аналізу	6
Геометрія	3
Вибірково-обов'язкові предмети (Інформатика, Фінансова грамотність. Фінанси. Що? Чому? Як?)	3 (1,5+1,5)
Разом	36
Додаткові години на профільні предмети, окрім базові предмети, спеціальні курси, факультативні курси та індивідуальні заняття	2
Варіативна складова. Не входить в ГДНН	
Готуємося до ЗНО (факультатив)	1
Індивідуальні та групові заняття, консультації (українська мова)	1
Границно допустиме тижневе навантаження на учня	33
Всього фінансується (без урахування поділу класу на групи)	38

*Години фізичної культури не входять до границно допустимого тижневого навантаження на учня.

Директор Харківського ліцею №141
 Харківської міської ради
 Харківської області

Р.М.КРАВЧЕНКО

Додаток 3

до освітньої програми ХЛ №141
 (таблиця 3 до Типової освітньої програми наказу
 МОН України від 20.04.2018 №408, в редакції
 наказу від 28.11.2019 № 1493 «Про внесення
 змін до типової освітньої програми закладів
 загальної середньої освіти ІІ ступеня»)

**Кількість навчальних годин для профільних предметів за
 освітньою програмою Харківського ліцею №141
 Харківської міської ради Харківської області**

Профільний предмет	Кількість годин на тиждень
	10-А клас <i>(профіль іноземна філологія)</i>
Іноземна мова (англійська)	5

Профільний предмет	Кількість годин на тиждень
	10-Б клас <i>(математичний профіль)</i>
Алгебра і початки аналізу	6
Геометрія	3

Директор Харківського ліцею №141
 Харківської міської ради
 Харківської області

Р.М.КРАВЧЕНКО

Додаток 3
до освітньої програми ХЛ№141
 (таблиця 4 до Типової освітньої програми
 наказу МОН України від 20.04.2018 №408, в
 редакції наказу від 28.11.2019 № 1493 «Про
 внесення змін до типової освітньої програми
 закладів загальної середньої освіти III ступеня»)

Перелік навчальних програм для учнів 10-х класів
Харківського ліцею №141 Харківської міської ради Харківської області

№ з/п	Назва навчальної програми	Рівень вивчення	Реквізити
1.	Українська мова	Рівень стандарту	Затверджено МОН України, наказ від 23.10.2017 №1407
2.	Українська література	Рівень стандарту	Затверджено МОН України, наказ від 23.10.2017 №1407
3.	Іноземні мови (англійська)	Рівень стандарту	Затверджено МОН України, наказ від 23.10.2017 №1407
4.	Іноземні мови (англійська)	Профільний рівень	Затверджено МОН України, наказ від 23.10.2017 №1407
5.	Зарубіжна література	Рівень стандарту	Затверджено МОН України, наказ від 23.10.2017 №1407
6.	Біологія і екологія	Рівень стандарту	Затверджено МОН України, наказ від 23.10.2017 №1407
7.	Всесвітня історія	Рівень стандарту	Затверджено МОН України, наказ від 23.10.2017 №1407
8.	Історія України	Рівень стандарту	Затверджено МОН України, наказ від 23.10.2017 №1407, до навчальних програм внесені зміни (наказ МОН України від 21.02.2019 №236)
9.	Географія	Рівень стандарту	Затверджено МОН України, наказ від 23.10.2017 №1407
10.	Громадянська освіта (інтегрований курс)	Рівень стандарту	Затверджено МОН України, наказ від 23.10.2017 №1407
11.	Математика (алгебра і початки аналізу та геометрія)	Профільний рівень	Затверджено МОН України, наказ від 23.10.2017 №1407
12.	Математика (алгебра і початки аналізу та геометрія)	Рівень стандарту	Затверджено МОН України, наказ від 23.10.2017 №1407
13.	Захист України	Рівень стандарту	Затверджено МОН України, наказ від 23.10.2017 №1407, наказ від 31.03.2020 №464 «Про внесення змін до типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня»
14.	Інформатика	Рівень стандарту	Затверджено МОН України, наказ від 23.10.2017 №1407
15.	Фізика (авторський колектив під керівництвом Локтєва В.М.)	Рівень стандарту	Затверджено МОН України, наказ від 24.11.2017 №1539
16.	Фізична культура	Рівень стандарту	Затверджено МОН України, наказ від 23.10.2017 №1407
17.	Хімія	Рівень стандарту	Затверджено МОН України, наказ від 23.10.2017 №1407
18.	Фінансова грамотність. Фінанси. Що? Чому? Як?	Рівень стандарту	Рекомендовано МОН України, лист №1/11-4963 від 27.05.2019, наказ від 28.05.2019 №1/11-74995